

ความต้องการสารสนเทศและแนวพัฒนาการบริการสารสนเทศ สู่ชุมชน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

The Information Needs and Thaksin University Library Community Information Services Guidelines.

ขวัญชนก วิริยกุลโอภาส (Khwanchanok Wiriyakulopas)¹,
กัณฐ์ธนาสิลป์ ธนุสร (Kantanasil Thanusorn)², ผกาทิพย์ ชูชาติ (Phakatip Chuchat)³,
บุญฤทธิ์ คงลำพูน (Boonyarit konglamphoon)⁴

บทคัดย่อ

ขวัญชนก วิริยกุลโอภาส กัณฐ์ธนาสิลป์ ธนุสร ผกาทิพย์ ชูชาติ บุญฤทธิ์ คงลำพูน. (2557).

ความต้องการสารสนเทศและแนวพัฒนาการบริการสารสนเทศสู่ชุมชน

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา : สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ.

คำสำคัญ :- การบริการสารสนเทศ, บริการสารสนเทศสู่ชุมชน, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
ทักษิณ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการอ่าน การใช้ห้องสมุดของชุมชน เพื่อ
รวบรวมข้อเสนอแนะต่อการจัดบริการของสำนักหอสมุด และกำหนดแนวพัฒนาการบริการ

¹ นักวิชาชีพ (บรรณารักษ์) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

² นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

³ นักวิชาชีพ (บรรณารักษ์) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

⁴ พนักงานปฏิบัติการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

สารสนเทศของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณให้ชุมชนเข้าถึงมากขึ้น รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มตามความสะดวกจากประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองสงขลา และอำเภอที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกันอีก 4 อำเภอ ๆ ละ 90 คน รวมทั้งสิ้น 450 คน ด้วยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพการศึกษา ด้านหน้าที่การงานมีผลต่อการอ่าน การใช้ข้อมูลสารสนเทศและการใช้ห้องสมุด โดยนักเรียน นิสิต นักศึกษา และครูอาจารย์ อ่านหนังสือมาก (มากกว่า 5 เล่มต่อปี) ความถี่ในการใช้ห้องสมุดสูง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ อ่านหนังสือระดับกลาง ๆ (3-5 เล่มต่อปี) เข้าห้องสมุดเป็นอันดับรองลงมา ส่วนประชาชนทั่วไป และเจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังอ่านหนังสือน้อย (น้อยกว่า 2 เล่มต่อปี) บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลการบริการ มีอาจารย์ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เข้ามาเกี่ยวข้อง และใช้บริการบ้างเพียงส่วนน้อย ศิษย์เก่าเคยใช้บริการทุกคนสมัยที่เป็นนิสิต แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วก็ไม่เข้าใช้บริการเช่นกัน ประชากรส่วนใหญ่มีแนวโน้มจะเข้าถึงสารสนเทศผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น ส่วนการพัฒนาการบริการสารสนเทศของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ ให้ชุมชนเข้าถึงได้มากขึ้นจำเป็นต้องพัฒนาการบริการผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเอกสารฉบับเต็ม (Full Text) เพื่อเข้าถึงจากภายนอกได้สะดวก มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมบริการหลายช่องทาง ตั้งเครือข่ายชมรมนักอ่านในชุมชนเป็นสมาชิกพิเศษจะช่วยประชาสัมพันธ์สื่อความประสงค์ลดช่องว่างให้ชุมชนเข้าถึงพึงได้ จัดการสภาพสิ่งแวดล้อมให้ร่มรื่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกเอื้อต่อผู้พิการ มีอาหารเครื่องดื่ม มีกิจกรรมบันเทิงสำหรับพักผ่อน จำหน่ายอุปกรณ์เครื่องเขียนเพื่อความสะดวก จะช่วยให้การบริการมีประสิทธิภาพเข้าถึงชุมชนมากขึ้น

Abstract

Khwanchanok Wiriyakulopas, Kantanasil Thanusorn, Phakatip Chuchat, Boonyarit konglumphoon. (2013). **The Needs on the Information and Guidelines for Development the Information Services to the Community of the Thaksin University Library.** Songkhla : Thaksin University Library, Thaksin University.

Keyword :- Information Services, Information services to the Community, Thaksin University Library

There were three purposes of this research. The first purpose of study was to study of the reading and library use of the community. The second purpose was together feedback on the services of the library. The third purpose was to determine the development of information services of the Thaksin University library to community. The structured interviews were utilized for data collection. Participants of the research convenience in Songkhla district and 4 districts contact area, each of 90 peoples with a total of 450 interviews, data were analyzed by using frequency and percentage.

The revealed showed that the education, career are affects to reading to use of information and library use, students and teachers read the book more (more than 5 books per year) and high frequency of library use, official, state employees for the business medium reading (3-5 books per year), access to library minor, the general public and local government officials, most of the book (less than 2 books per year). Most people do not know the Thaksin University Library service, teachers, official, state employees for the business to involvement and use only a minority, alumni have used all of them when their students, on completion of the student do not use the service as well. Population most likely to access information through the information technology network more and more. The development of the information service of the library. Thaksin University more accessible to the community needs to develop its services through a network of information technology with full

documentation (Full Text), so easily accessed from outside. Discussion with the multi-channel service. The establishment of readers community networks is an exclusive membership club to help promote community media wishing to close the gap. A shady environmental management, with facilities conducive to the disabled, food and beverage, entertainment for leisure activities, stationery for convenience. It allows for a more efficient access to the community.

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้กล่าวในการเปิดงาน "ชาติก้าวไกล โรงเรียนไทยเข้มแข็ง" ความตอนหนึ่งว่า ... รัฐบาลได้ประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษารอบ 2 มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพ และเพิ่มโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทย สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่ดีให้เด็กไทย กระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนไปแล้วหลายด้าน เช่น โครงการเรียนฟรี 15 ปี เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา หรือการประกาศจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง รวมทั้งพัฒนาครู ผู้บริหารการศึกษา และให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน เพิ่มโอกาสให้ชนบทเข้าถึงโอกาสการศึกษาที่มีคุณภาพ ตอบสนองหลักการสำคัญ 3 ด้าน คือ คุณภาพ โอกาส การมีส่วนร่วม จะต้องทำให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพขยายวงออกไปเพื่อสร้างความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (“นายกฯ เปิดโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลต้นแบบ” 2553 : 13)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้จัดการศึกษาตามมาตรา 8 ดังนี้
(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 : 4)

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 29 หน้า 9 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

ธนศ กองประเสริฐ (สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2555, จาก

http://www.thaiworld.org/thn/thailand_monitor/answer.php?question_id=1172)

กล่าวว่า คนกรุงเทพฯ คงจะเห็นแผ่นป้ายโฆษณาระบุว่า กรุงเทพฯ ได้รับการคัดเลือกให้เป็น "เมืองหลวงหนังสือของโลกประจำปี 2013" (World Book Capital 2013) ป้ายโฆษณานี้คงจะสร้างความสงสัยหรือความประหลาดใจแก่ผู้ที่พบเห็นหลายคนว่า การที่กรุงเทพฯ ได้รับเลือกให้เป็นเมืองหลวงหนังสือของโลกนั้นหมายความว่าอย่างไร มีคุณสมบัติและความเหมาะสมอย่างไรที่จะอยู่ในฐานะดังกล่าว เพราะเป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไปว่า คนกรุงเทพฯ หรือคนไทยโดยทั่วไป อ่านหนังสือกันน้อยมากเพียงวันละ 8 บรรทัด หรือปีละราว 3-4 เล่ม ในขณะที่มาเลเซียอ่านปีละ 40 เล่ม หรือเวียดนามอ่าน ปีละ 60 เล่ม เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วกรุงเทพฯ ถูกเลือกให้เป็นเมืองหลวงหนังสือของโลกได้อย่างไร แต่เมื่อสืบค้นก็ทราบว่าโครงการคัดเลือกเมืองหลวงหนังสือของโลกนั้น เป็นการริเริ่มและดำเนินการโดยองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO ซึ่งก็เป็นไปในทำนองเดียวกันกับโครงการคัดเลือกเมืองและโบราณสถานในประเทศต่าง ๆ เพื่อขึ้นทะเบียนยกย่องให้เป็นมรดกโลก (World Heritage) ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เพราะได้ช่วยโฆษณาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้เมืองและสถานที่สำคัญต่าง ๆ จำนวนมาก มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก ช่วยดึงดูดผู้คน บรรดานักท่องเที่ยวจากต่างประเทศให้เดินทางมาเยือน ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจรุ่งเรืองเฟื่องฟูขึ้นดังเนรมิตทีเดียว

ในด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของคนกรุงเทพฯ ก็จะมีการเปิดห้องสมุดสีเขียวเป็นห้องสมุดเปิดใหม่ที่สวน 60 พรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ถนนเคหะร่มเกล้า เขตลาดกระบัง โดยออกแบบตัวอาคารให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัด และเป็นมิตร

กับสิ่งแวดล้อม อีกกิจกรรมหนึ่งก็คือ โครงการคาราวานความสุข ซึ่งเป็นการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ในรถบรรทุกขนาดใหญ่ ออกวิ่งให้บริการแก่ประชาชนสัปดาห์ละ 5 วัน ตั้งแต่ 09.00 – 17.00 น.

ดังนั้น ปี 2013 ที่กรุงเทพฯ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นเมืองหลวงหนังสือของโลก จึงเป็นโอกาสอันดีที่รัฐและทุกภาคส่วนจะช่วยกันผลักดันให้คนไทยอ่านหนังสือกันมากขึ้น เพื่อให้สถิติการอ่านของคนไทยกระโดดดีขึ้นใกล้เคียงประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนามใกล้เข้าไปบ้างก็ยังดี

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ แหล่งอ้างอิงทางวิชาการ และการบริการวิชาการแก่สังคมเป็นภารกิจหนึ่งที่สามารถจะให้ชุมชนได้พึงพิง เป็นช่องทางในการเข้าถึงสารสนเทศ ส่งเสริมสนับสนุนด้านการพัฒนาการเรียนรู้ ให้ชุมชนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม พัฒนาชุมชนของตนเองไปสู่ความเข้มแข็ง และยังเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรของมหาวิทยาลัยให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเห็นคุณค่าและเต็มศักยภาพทั้งในลักษณะของการบริการที่มีค่าตอบแทนและบริการวิชาการแบบให้เปล่า

ในโลกไซเบอร์ปัจจุบันแม้จะมีช่องทางให้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้หลากหลาย แต่ก็ยังมีช่องว่างอยู่อีกมาก เนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น การศึกษา เพศ วัย อาชีพ โครงสร้างพื้นฐานทางสังคม เป็นต้น การศึกษาความต้องการ การสื่อสารทำความเข้าใจ ตลอดจนถึงประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักหอสมุดสู่ชุมชน จะทำให้ได้แนวคิดสำหรับการพัฒนาการบริการให้เข้าถึงและตรงกับความต้องการของชุมชน ทั้งช่วยลดช่องว่างระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชน ถือว่าเป็นภารกิจส่วนหนึ่งของการพัฒนาสถาบัน

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศ การอ่าน การใช้ห้องสมุดของชุมชน
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการจัดบริการของสำนักหอสมุดให้เข้าถึงชุมชน
3. เพื่อกำหนดแนวพัฒนาบริการสารสนเทศของสำนักหอสมุดให้ชุมชนเข้าถึงได้มากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

เลือกตามเขตพื้นที่ (Area frame) จากอำเภอเมืองสงขลาซึ่งเป็นสถานที่ตั้งสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ และอำเภอที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกันประกอบด้วยอำเภอจะนะ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสิงหนคร อำเภอนาหม่อม รวมทั้งสิ้น 5 อำเภอ เป็นพื้นที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

สุ่มแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) วิทยาลัย ภัทรสุข (2545 : 136) จากพื้นที่ 5 อำเภอ ประกอบด้วย ประชาชนทั่วไป อำเภอละ 20 คน รวม 100 คน นักเรียน นิสิต นักศึกษา อำเภอละ 20 คน รวม 100 คน ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ อำเภอละ 20 คน รวม 100 คน เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอละ 10 คน รวม 50 คน ครู อาจารย์ อำเภอละ 10 คน รวม 50 คน ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอละ 10 คน รวม 50 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 450 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการใช้อาคารสารสนเทศ ประกอบด้วย
 - 1.1 ประชาชนทั่วไป คือผู้ประกอบการอาชีพทั่วไป ได้แก่ เกษตรกร ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง เป็นต้น
 - 1.2 นักเรียน นิสิต นักศึกษา
 - 1.3 ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - 1.4 ครู อาจารย์ ในสถานศึกษาของรัฐ เอกชน โรงเรียนปอเนาะ
 - 1.5 เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น
 - 1.6 ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณ
2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย
 - 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ
 - 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด
 - 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ
 - 2.4 ความต้องการบริการสารสนเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ผนวกกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาประมวลสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดโครงสร้างคำถามเป็นกรอบเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล มี 5 ตอน ประกอบด้วย สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ และข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และจดบันทึกตามขอบเขตที่กำหนดด้วยตัวเอง ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2556

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ

กลุ่มตัวอย่างชอบอ่านหนังสือ 352 คน (ร้อยละ 78.22) ไม่ชอบอ่านจำนวน 36 คน (ร้อยละ 8) รู้สึกเฉย ๆ เมื่อมีหนังสือที่น่าสนใจก็อ่านไม่มีก็ไม่เสะหามาอ่าน 62 คน (ร้อยละ 13.78)

ครูอาจารย์ชอบอ่านร้อยละ 100 ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณชอบอ่านร้อยละ 88 ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจชอบอ่านร้อยละ 82 เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่นชอบอ่านร้อยละ 76 ประชาชนทั่วไปชอบอ่านร้อยละ 74 และนักเรียน นิสิต นักศึกษาชอบอ่านร้อยละ 73 ในรอบหนึ่งปีพบว่าครูอาจารย์ร้อยละ 84 อ่านมาก ร้อยละ 44 อ่านมากกว่า 5 เล่ม ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 30 อ่านมากกว่า 5 เล่ม ร้อยละ 23 อ่านน้อยกว่า 2 เล่ม เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 8 อ่านมากกว่า 5 เล่ม ร้อยละ 74 อ่านน้อยกว่า 2 เล่ม ประชาชนทั่วไปร้อยละ 2 อ่านมากกว่า 5 เล่ม ร้อยละ 93 อ่านน้อยกว่า 2 เล่ม

วัตถุประสงค์ในการอ่านหนังสือ ร้อยละ 37 ติดตามข่าว ร้อยละ 18 ดูข้อมูลสินค้า เศรษฐกิจ การตลาด ร้อยละ 18 บันทึกลงลายเครือข่าย ร้อยละ 16 หาความรู้ประกอบการทำงาน ร้อยละ 12 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ร้อยละ 11 ค้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี ร้อยละ 4 ติดตามการเมือง การปกครอง โดยอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือเกี่ยวกับอาชีพการงาน นิตยสารบันเทิง เอกสารออนไลน์

นักเรียน นิสิต นักศึกษา ร้อยละ 100 หาความรู้ในวิชาที่เรียน ร้อยละ 34 นวัตกรรม และเทคโนโลยี ร้อยละ 29 ความบันเทิง คลายเครียด ร้อยละ 23 ติดตามข่าวกีฬา แฟชั่น การสื่อสาร ร้อยละ 18 วิทยาศาสตร์สุขภาพการกีฬา โดยอ่านหนังสือตำราเรียน เอกสารออนไลน์ หนังสือเตรียมสอบ คู่มือ กวดวิชา หนังสือพิมพ์ นิตยสารบันเทิง

ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 37 ติดตามราคาสินค้า เศรษฐกิจ การตลาด ร้อยละ 35 หาความรู้ประกอบการปฏิบัติงาน ร้อยละ 35 หาความบันเทิงคลายเครียด ร้อยละ 33 ติดตามข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 32 เสริมความรู้ หาคำตอบในสิ่งที่ต้องการรู้ ร้อยละ 18 ติดตามนวัตกรรมและเทคโนโลยี ร้อยละ 12 การเมือง การปกครอง ร้อยละ 11 สุขภาพการกีฬา ร้อยละ 7 ธรรมะ โดยอ่านเอกสารออนไลน์ทั่วไป หนังสือทั่วไป นิตยสาร หนังสือพิมพ์

เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 33 ติดตามข่าวการเมือง ข่าวทั่วไป ร้อยละ 23 บันทึกลงลายเครือข่าย ร้อยละ 19 หาความรู้ประกอบการทำงาน ร้อยละ 17 ข้อมูลสินค้า การตลาด ร้อยละ 14 อ่านหนังสือที่พบเจอทุกประเภท ร้อยละ 9 นวัตกรรมและเทคโนโลยี ร้อยละ 9 สุขภาพ การกีฬา ร้อยละ 5 ศีลธรรม

ครู อาจารย์ ร้อยละ 31 ติดตามข่าวทั่วไป ร้อยละ 24 เสริมความรู้เพื่อการสอน ร้อยละ 23 บันทึกลงลายเครือข่าย ร้อยละ 22 อ่านทุกประเภท ร้อยละ 13 นวัตกรรมและเทคโนโลยี ร้อยละ 8 การเมืองการปกครอง ร้อยละ 8 สุขภาพ การกีฬา ร้อยละ 8 ศีลธรรม ร้อยละ 7 ติดตามข้อมูลสินค้า เศรษฐกิจ การตลาด

ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณ ร้อยละ 36 ติดตามข่าวทั่วไป ร้อยละ 34 หาความรู้พัฒนา อาชีพการงาน ร้อยละ 23 ติดตามสารคดี การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ร้อยละ 22 ข่าวสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ร้อยละ 21 นวัตกรรมและเทคโนโลยี ร้อยละ 18 ความบันเทิงคลายเครียด ร้อยละ 11 การกีฬา สุขภาพอนามัย ร้อยละ 6 การเกษตร ปศุสัตว์ ร้อยละ 5 ศีลธรรม

ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด 378 คน (ร้อยละ 84) เคยใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ 105 คน (ร้อยละ 23.33) และไม่มีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด 70 คน (ร้อยละ 15.55)

ประชาชนทั่วไปไม่ใช้บ่อยเพราะไม่สะดวก ไม่มีเวลา ไม่ชอบอ่าน หาคความรู้วิธีอื่นสะดวกและรวดเร็วกว่า จึงไม่มีความจำเป็นต้องเข้าห้องสมุด

นักเรียน นิสิต นักศึกษา ใช้ห้องสมุดของสถานศึกษาที่เรียน สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง แต่ไม่ค่อยใช้ห้องสมุดประชาชนเพราะไม่มีเวลาและหนังสือไม่สอดคล้องกับการเรียน

ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ใช้บ่อย โดยให้เหตุผลว่าหาคความรู้วิธีอื่น เช่น สืบค้นทางอินเทอร์เน็ตสะดวก รวดเร็ว ประหยัด ตรงตามความต้องการ หากต้องการอ่านหนังสือก็จะซื้อเอง

เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ใช้ห้องสมุดบ่อยเพราะไม่มีความจำเป็นไม่มีเวลา ไกลที่พักอาศัย สืบค้นทางอินเทอร์เน็ต สะดวก รวดเร็ว ประหยัด ตรงตามความต้องการ หรือสอบถามผู้รู้ได้คำตอบเร็วและชัดเจน

ครู อาจารย์ใช้ห้องสมุดที่โรงเรียนสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้ห้องสมุดที่อื่นเฉลี่ยปีละครั้ง เพราะไม่มีเวลาและหนังสือไม่สอดคล้องกับความต้องการและหาคความรู้วิธีอื่นสะดวกและรวดเร็วกว่า

ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณ ใช้ไม่บ่อยเพราะหนังสือไม่สอดคล้องกับความต้องการหาคความรู้วิธี เช่น สืบค้นทางอินเทอร์เน็ต สะดวก รวดเร็ว ประหยัด ตรงตามความต้องการ

เกี่ยวกับสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มตัวอย่างต้องการใช้บริการของสำนักหอสมุด 167 คน (ร้อยละ 37.11) โดยที่นักเรียน นิสิต นักศึกษาต้องการใช้ร้อยละ 46 ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจต้องการใช้ร้อยละ 33 ครูอาจารย์ต้องการใช้ร้อยละ 30 ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณต้องการใช้ร้อยละ 25 ข้าราชการ ประชาชนทั่วไปต้องการใช้ร้อยละ 20 รับทราบข้อมูลการบริการของสำนักหอสมุดจำนวน 77 คน (ร้อยละ 18) แต่ต้องการทราบข้อมูลการบริการ จำนวน 231 คน (ร้อยละ 54.35)

ข้อเสนอแนะ

1. พัฒนาการบริการผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยเอกสารฉบับเต็ม (Full Text) ให้เข้าถึงจากภายนอกได้สะดวก หรือศึกษามูลความต้องการก่อนจะเดินทางเข้ามายังสำนักหอสมุดช่วยให้สามารถเรียนรู้ได้สะดวกคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงขึ้นมาก และมีผู้เข้าใช้มากขึ้น
2. บริการสิ่งจำเป็นเพื่อจิตใจและอำนวยความสะดวกให้คนเข้าห้องสมุดและอยู่ในห้องสมุดได้นาน เช่น มีอาหารเครื่องดื่ม มีกิจกรรมความบันเทิงสำหรับพักผ่อน อุปกรณ์เครื่องเขียนอื่น ๆ เป็นต้น
3. รมรณรงค์ประชาสัมพันธ์หอสมุดและกิจกรรมบริการให้ชุมชนรู้จักรับทราบอย่างชัดเจน และทั่วถึงเพื่อเป็นข้อมูลตัดสินใจเข้ามาใช้ประโยชน์จากบริการของห้องสมุดและเยี่ยมชมชุมชนบ้าง
4. สำนักหอสมุดเป็นศูนย์กลางแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่เหมาะสมที่ชุมชนพึงได้ เป็นทางเลือก ให้ผู้ที่พลาดโอกาสจากการศึกษาในระบบได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง
5. จัดการสภาพสิ่งแวดล้อมสถานที่ให้ร่มรื่น มีต้นไม้บริเวณข้างอาคาร มีที่นั่งสำหรับนั่งพักรอ ใต้ต้นไม้ใกล้อาคาร
6. ให้การปรึกษา แนะนำเป็นที่เลียงช่วยพัฒนาการจัดบริการห้องสมุดโรงเรียนให้มีความทันสมัย สนับสนุนบริจาคหนังสือที่เหมาะสมกับระดับของนักเรียน
7. สร้างนักอ่านในแต่ละชุมชนเป็นสมาชิกพิเศษและตั้งชมรมนักอ่านหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ ช่วยเป็นเครือข่ายประชาสัมพันธ์ และสื่อความประสงค์ระหว่างสำนักหอสมุดกับชุมชน
8. ให้บริการแก่นักเรียนในชุมชนโดยไม่เก็บค่าเข้าใช้บริการ
9. สร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นกับหน่วยงาน ส่วนราชการ หรือองค์กรเอกชนในชุมชน
10. นำความรู้สารสนเทศที่สามารถสร้างงานสร้างอาชีพหารายได้อบรมให้แก่ชุมชน
11. ลดช่องว่าง ความห่างเหินระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยกับชุมชนที่ทำให้ไม่สะดวกในการเข้าถึง
12. สร้างเครือข่ายห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดชุมชนกับสำนักหอสมุดโดยกำหนดค่าใช้จ่ายในราคาสมาชิกเครือข่าย

13. ไม่เก็บค่าบริการผู้เข้าใช้ แต่เก็บค่าปรับให้สูงเมื่อคืนเลยกำหนดเวลาหรือผิดกติกา

14. จัดหาสารสนเทศให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการดำรงชีพของการประกอบอาชีพใน

ชุมชน

14. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ที่มีความพิการ

15. ช่วยรณรงค์ส่งเสริมให้คนไทยอ่านหนังสือให้มากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา อำเภोजะนะ อำเภอนาหม่อม อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอสิงหนคร อำเภอละ 90 คน รวม 450 คน จำแนกเป็นประชาชนทั่วไป 100 คน (ร้อยละ 22.22) นักเรียน นิสิต นักศึกษา 100 คน (ร้อยละ 22.22) ข้าราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ 100 คน (ร้อยละ 22.22) เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น 50 คน (ร้อยละ 11.11) ครู อาจารย์ 50 คน (ร้อยละ 11.11) ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณ 50 คน (ร้อยละ 11.11)

เกี่ยวกับการอ่านหนังสือ

ประชาชนทั่วไปร้อยละ 93 อ่านหนังสือน้อยกว่า 2 เล่มต่อปี ร้อยละ 5 อ่าน 3-5 เล่มต่อปี ร้อยละ 2 อ่านมากกว่า 5 เล่มต่อปี ส่วนใหญ่อ่านเพื่อติดตามข่าวสารทั่วไป หาข้อมูลสินค้า การตลาด บันทึงคลายเครียด นักเรียน/นิสิต/นักศึกษาร้อยละ 42 อ่านหนังสือ 3-5 เล่มต่อปี ร้อยละ 58 อ่านมากกว่า 5 เล่มต่อปี อ่านเพื่อหาความรู้ในวิชาที่เรียน เตรียมสอบ ติดตามนวัตกรรม/เทคโนโลยี บันทึงคลายเครียด ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 23 อ่านหนังสือน้อยกว่า 2 เล่มต่อปี ร้อยละ 47 อ่าน 3-5 เล่มต่อปี ร้อยละ 30 อ่านมากกว่า 5 เล่มต่อปี อ่านเพื่อติดตามข่าว หาความรู้ประกอบการปฏิบัติงาน ความบันเทิงคลายเครียด เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 74 อ่านหนังสือน้อยกว่า 2 เล่มต่อปี ร้อยละ 18 อ่าน 3-5 เล่มต่อปี ร้อยละ 8 อ่านมากกว่า 5 เล่มต่อปี เพื่อติดตามข่าวการเมือง ข่าวทั่วไป บันทึงคลายเครียด หาความรู้ประกอบการทำงาน ข้อมูลสินค้าการตลาด ครู/อาจารย์ร้อยละ 16 อ่านหนังสือ 3-5 เล่มต่อปี ร้อยละ 84 อ่านมากกว่า 5 เล่มต่อปี เพื่อติดตามข่าวสารบ้านเมือง เพิ่มพูนความรู้เพื่อการสอน บันทึงคลายเครียด นวัตกรรมและเทคโนโลยี ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณร้อยละ 56 อ่าน 3-5 เล่มต่อปี ร้อยละ 44 อ่านมากกว่า 5 เล่มต่อปี เพื่อติดตามข่าวสาร หาความรู้ทั่วไป พัฒนา

อาชีพการงาน ติดตามสารคดี การท่องเที่ยว ศิลปะ ประเพณีวัฒนธรรม ท่องโลก ท่องทะเล เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ติดตามนวัตกรรมและเทคโนโลยี และบันเทิงคลายเครียด

เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

ประชาชนทั่วไปเคยใช้บริการห้องสมุดร้อยละ 44 โดยใช้ห้องสมุดที่สะดวกใกล้บ้าน เฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง นักเรียน/นิสิต/นักศึกษาใช้ห้องสมุดร้อยละ 100 โดยใช้ห้องสมุดของสถานศึกษาสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ข้าราชการ/การพนักงานรัฐวิสาหกิจใช้ห้องสมุดร้อยละ 100 ใช้ห้องสมุดประชาชนที่สะดวกใกล้บ้านเฉลี่ย 2-3 ครั้งต่อปี เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ห้องสมุดร้อยละ 68 โดยใช้ห้องสมุดประชาชนที่สะดวก เฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง ครู อาจารย์ใช้ห้องสมุดร้อยละ 100 โดยใช้ห้องสมุดที่โรงเรียนสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และใช้ห้องสมุดที่อื่นเฉลี่ยปีละครั้ง ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณใช้ห้องสมุดร้อยละ 100 โดยเข้าใช้ห้องสมุดประชาชนที่สะดวก 1-2 ครั้งต่อปี

เกี่ยวกับสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ

ประชาชนทั่วไปไม่ทราบข้อมูลและไม่เคยใช้บริการร้อยละ 100 ประสงค์จะเข้าใช้ร้อยละ 20 นักเรียน/นิสิต/นักศึกษาเคยใช้บริการสำนักหอสมุดร้อยละ 2 ประสงค์จะเข้าใช้บริการร้อยละ 46 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจเคยใช้บริการร้อยละ 19 ประสงค์จะเข้าใช้บริการร้อยละ 33 เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น เคยใช้บริการร้อยละ 14 ประสงค์จะเข้าใช้บริการร้อยละ 26 ครู/อาจารย์ เคยใช้บริการ ร้อยละ 50 ประสงค์ที่จะเข้าใช้ร้อยละ 60 ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณ เคยใช้บริการร้อยละ 100 มีความประสงค์จะเข้าใช้ร้อยละ 50

อภิปรายผล

ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ยังอ่านหนังสือน้อย นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ส่วนใหญ่อ่านมากกว่า 5 เล่มต่อปี ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่อ่าน 3-5 เล่มต่อปี เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่นมีระดับการศึกษาหลากหลายระดับตั้งแต่ชั้น ป.4 ถึงระดับปริญญา ส่วนใหญ่อ่านหนังสือน้อย ครู/อาจารย์ส่วนใหญ่อ่านมากกว่า 5 เล่มต่อปี และศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณ ส่วนใหญ่อ่านหนังสือ 3-5 เล่มต่อปี โดยประชาชนเหล่านี้กล่าวว่ารับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับทิพย์พาพร มหาสินไพศาล (2556 : 76 - 81)

ที่ศึกษาการรับรู้และความต้องการข่าวสารการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุดร้อยละ 57.4 รองลงมา คือ สื่ออินเทอร์เน็ตร้อยละ 16.4 สื่อหนังสือพิมพ์ร้อยละ 10.2 สื่อกิจกรรมและสื่อพิเศษร้อยละ 7.4 สื่อวิทยุกระจายเสียงร้อยละ 5.5 และสื่ออื่น ๆ ร้อยละ 3.1 ทั้งนี้เนื่องจากสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงจึงเหมาะกับการสร้างความสนใจและกระตุ้นให้เกิดการรับข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนเป็นสื่อเพื่อการโน้มน้าวชักจูงใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันถือเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูงเนื่องจากสร้างการรับรู้ได้ดีจากกลุ่มที่เป็นเครือข่ายทางสังคมของบุคคล ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์นั้นเป็นสื่อที่สามารถให้รายละเอียดข้อมูลข่าวสารของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นสื่อที่มีความคงทนถาวร ได้รับความนิยมในการเป็นสื่อที่สร้างการรับรู้ของบุคคลได้อีกประเภทหนึ่ง

สถานภาพส่วนบุคคลก็มีผลต่อความสนใจในการอ่านหนังสือ จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีหน้าที่การทำงานที่ต้องใช้ทักษะความรู้ใช้วุฒิทางการศึกษาประกอบอาชีพจะให้ความสนใจกับการอ่านมากกว่าผู้ที่ไม่ค่อยใช้วุฒิทางการศึกษาประกอบอาชีพ และสถานภาพส่วนบุคคลมีส่วนทำให้การสืบค้นศึกษาศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2548 : จ) สำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ.2548 พบว่า กลุ่มวัยเด็ก (อายุ 10-14 ปี) มีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 95.2 ทั้งนี้เนื่องจากอยู่ในช่วงวัยที่กำลังเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ รองลงมาคือ กลุ่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) ร้อยละ 83.1 สำหรับผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีอัตราการอ่านหนังสือต่ำที่สุด คือ ร้อยละ 37.4 ประเภทของหนังสือที่ประชาชนให้ความสนใจอ่านมากที่สุด ได้แก่ หนังสือพิมพ์ร้อยละ 72.9 รองลงมาได้แก่นวนิยาย การ์ตูน หนังสืออ่านเล่น ร้อยละ 45.4 นิตยสารร้อยละ 36.9 ส่วนตำราเรียนตามหลักสูตรมีผู้อ่านร้อยละ 34.4 และมีผู้ให้ความสนใจอ่านจากอินเทอร์เน็ตร้อยละ 10.2 นอกจากนี้ยังพบว่า มีผู้อ่านหนังสือ/ซีดีเกี่ยวกับธรรมะร้อยละ 5.7 เนื้อหาสาระที่ผู้อ่านส่วนใหญ่ชอบอ่านพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ชอบอ่านข่าวร้อยละ 45.6 รองลงมาคือสารบันเทิง ร้อยละ 25.6 ส่วนทรัพย์สิน ชาติระดัณ (2544 : 122 - 123) ศึกษานิสัยการอ่านในรูปแบบของการศึกษาตามอรรถาธิบายของประชาชนชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ พบว่า นิสัยการอ่านของประชาชนชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในภาคใต้มีแรงจูงใจในการอ่านหนังสืออยู่ในระดับมาก มีการเลือกอ่านหนังสืออยู่ในระดับปานกลาง มีสภาพการใช้เวลาในการอ่านหนังสืออยู่ใน

ระดับมาก และในส่วนของการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือ สามารถนำประโยชน์จากการอ่านหนังสือไปใช้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผลร่วมระหว่างอาชีพทำนา ทำไร่ และศาสนามีผลต่อสภาพการใช้เวลาในการอ่านหนังสือและการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือ ผลร่วมระหว่างอาชีพทำสวน และศาสนามีผลต่อแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ การใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือ อาชีพทำสวนมีผลต่อสภาพการใช้เวลาในการอ่านหนังสือ ผลร่วมระหว่างอาชีพรับจ้างและศาสนามีผลต่อสภาพเวลาในการอ่านหนังสือ และสอดคล้องกับศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2542 : 8) สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านว่า อ่านเพื่อความรู้ อ่านเพื่อให้เกิดความคิด อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อความจรรโลงใจ และ อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่นๆ คือ ต้องการความมั่นคงในชีวิต ต้องการการยอมรับการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการมีหน้ามีตาได้รับความนับถือในสังคม ต้องการความสำเร็จในชีวิต ช่วยขจัดเชยในสิ่งที่เราขาดไป เช่น อ่านหนังสือที่แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างบุคลิกภาพ การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ การสร้างฐานะทางความรู้ วิธีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น การอ่านหนังสือเพื่อวัตถุประสงค์นี้เป็นประโยชน์ดีกว่าไปหาวิธีขจัดเชยวิธีอื่น

เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

ประชาชนทั่วไปไม่นิยมเข้าห้องสมุด มีปัญหาที่จะใช้วิธีการสอบถามผู้รู้ นักเรียนนิสิตนักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดของสถานศึกษา เช่นเดียวกับครูอาจารย์ ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณใช้ห้องสมุดน้อย แต่จะเข้าเยี่ยมชมหาข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุดมากกว่า จะเข้าใช้ก็เมื่อมีข้อมูลเป็นที่น่าพอใจ และเมื่อมีความจำเป็น ปกติจะเข้าใช้ห้องสมุดประชาชนที่สะดวก เพราะเชื่อว่าเป็นห้องสมุดประชาชนที่ทุกคนสามารถเข้าใช้ได้ สอดคล้องกับ ซิกเคอร์, ไรนีย์ และ เพอร์เซลล์ (Zickuhr, Rainie and Purcell. 2013) ที่ศึกษาว่า ประชาชนเข้าไปทำอะไรในห้องสมุดและในเว็บไซต์ของห้องสมุดในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา พบว่า ชาวอเมริกันวัย 16 ปีขึ้นไปมีความถี่ในการเข้าเว็บไซต์ของห้องสมุดในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาร้อยละ 3 เข้าใช้ทุกวันหรือเกือบทุกวัน ร้อยละ 9 เข้าใช้อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ร้อยละ 15 เข้าใช้เดือนละหลายครั้ง ร้อยละ 27 เข้าใช้อย่างน้อยเดือนละครั้ง ร้อยละ 46 เข้าใช้น้อยกว่านั้น ส่วนวัตถุประสงค์ในการใช้คือร้อยละ 73 เข้าชมหนังสือ สื่อสารสนเทศ โดยมุ่งเน้นการยืมหนังสือและสื่อมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ร้อยละ

54 เข้าศึกษาค้นคว้าหัวข้อการวิจัยที่น่าสนใจ ร้อยละ 50 เข้าไปเพื่อขอรับการช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ ร้อยละ 49 เข้าไปอ่านหนังสือ คู่มือต่าง ๆ ร้อยละ 46 เข้าใช้ฐานข้อมูลการวิจัยและฐานข้อมูลอื่น ๆ ร้อยละ 41 นำบุตรหลานไปศึกษาโปรแกรมหรือโครงการกิจกรรมสำหรับเด็ก ร้อยละ 40 เข้าชมและยืมดีวีดีหรือวีดิทัศน์การแสดงภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ ร้อยละ 31 เข้าอ่านหรือยืมนิตยสาร สิ่งวารสารพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 23 เข้าไปร่วมประชุมกลุ่มพบปะสมาชิกในชุมชน และกล่าวว่าพวกเขาชื่นชมบริการนี้ ร้อยละ 21 เข้าไปเรียนโปรแกรมหรือการบรรยายสำหรับผู้ใหญ่ ร้อยละ 17 เข้าไปเพื่อจะขอยืม หรือดาวน์โหลดหนังสือเสียง ยืมซีดีเพลง ร้อยละ 16 เข้าไปขอยืมซีดีเพลง โดยที่ผู้อยู่อาศัยในเมืองและชนเมือง มีแนวโน้มที่จะเข้าชมห้องสมุดมากกว่าชาวชนบท

ส่วนผู้ที่เข้าใช้ผ่านในเว็บไซต์ของห้องสมุด มีวัตถุประสงค์ที่มีแนวโน้มจะแตกต่างกัน คือ ร้อยละ 82 เข้าสืบค้นฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุดทั้งหนังสือ หนังสือเสียง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซีดีและดีวีดี ร้อยละ 72 หาข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุด เช่น เวลาเปิด/ปิดทำการ สถานที่ตั้งหรือสาขาห้องสมุด ร้อยละ 62 สืบกรองหนังสือ (รวมทั้งหนังสือเสียงและ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์) ซีดีและดีวีดี ร้อยละ 51 ต่ออายุการยืมหนังสือดีวีดีหรือแผ่นซีดี ร้อยละ 51 ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ร้อยละ 48 มองหาข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมห้องสมุดหรือกิจกรรมห้องสมุด ร้อยละ 30 อ่านบทวิจารณ์หนังสือหรือการแนะนำหนังสือ ร้อยละ 30 ตรวจสอบหน้าที่ค้างชำระค่าปรับหรือจ่ายค่าปรับออนไลน์ ร้อยละ 27 ลงทะเบียนสำหรับโปรแกรมห้องสมุดและกิจกรรม ร้อยละ 22 ยืมหรือดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 6 จองห้องประชุม

นอกจากนี้ยังพบว่าสถานภาพส่วนบุคคลโดยเฉพาะหน้าที่การงานส่งผลต่อการอ่านการใช้ห้องสมุด ผู้ที่มีสถานภาพที่ต้องใช้วุฒิทางการศึกษาสูงกว่าหรือทักษะความรู้ที่เกี่ยวข้องมากมีส่วนทำให้ต้องเข้าใช้ห้องสมุดมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของทิพย์พาพร มหาสินไพศาล (2556 : 76-81) ที่ศึกษาการรับรู้และความต้องการข่าวสารการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 พบว่า ตัวแปรด้านการศึกษาและประเภทสื่อในการเปิดรับที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ทำให้ระดับการรับรู้ข่าวสารการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ.2558 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

เกี่ยวกับสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประชาชนทั่วไปไม่รู้จักและไม่ให้ความสนใจ เพราะเข้าใจว่าเป็นแหล่งค้นคว้าเฉพาะ นิสิตในมหาวิทยาลัยเท่านั้น นักเรียน/นิสิต/นักศึกษาต่างสถาบันเข้าใช้บริการน้อยเช่นเดียวกับประชาชนกลุ่มอื่น ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยทักษิณก็เคยใช้บริการในสมัยที่เป็นนิสิต ส่วนใหญ่รู้จักด้วยการใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่ไม่ได้รายละเอียดที่ต้องการเท่าที่ควร จึงต้องการให้พัฒนาการบริการผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยเอกสารฉบับเต็ม (Full Text) เพื่อให้เข้าถึงจากภายนอกได้สะดวก หรือศึกษามูลความต้องการก่อนจะเดินทางมายังสำนักหอสมุด ช่วยให้การเรียนรู้สะดวก เกิดประโยชน์สูงสุด และมีผู้เข้าใช้มากขึ้น เป็นบริการที่สังคมต้องการมากขึ้นเป็นลำดับ เพราะได้ข้อมูลรวดเร็ว ตรงความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. พัฒนาการบริการผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยเอกสารฉบับเต็ม (Full Text) เพื่อให้เข้าถึงจากภายนอกได้สะดวก หรือศึกษามูลความต้องการก่อนจะเดินทางเข้ามายังสำนักหอสมุด ช่วยให้การเรียนรู้ได้รับความสะดวก คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงขึ้น ผู้ใช้ใช้ได้มากขึ้น
2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมบริการของสำนักหอสมุดให้ชุมชนรับทราบชัดเจนและผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต วิทยูมมหาวิทยาลัย และสื่ออื่น ๆ พร้อมเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการ และสรรหานักอ่านในชุมชนตั้งชมรมนักอ่านเป็นสมาชิกพิเศษจะช่วยเป็นเครือข่ายประชาสัมพันธ์สื่อความประสงค์ของชุมชน และเป็นศูนย์กลางแหล่งสารสนเทศที่ชุมชนเข้าถึงได้สะดวก
3. จัดการสภาพสิ่งแวดล้อมสถานที่ให้ร่มรื่น ปลูกต้นไม้รอบ ๆ อาคาร มีที่นั่งได้ต้นไม้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ บริการจำหน่ายสิ่งจำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวก มีอาหารเครื่องดื่ม อุปกรณ์เครื่องเขียนอื่น ๆ กิจกรรมความบันเทิงสำหรับพักผ่อน เพื่อให้คนเข้าห้องสมุดและอยู่ในห้องสมุดนาน ๆ
4. ให้การปรึกษาแนะนำ เป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาการจัดบริการห้องสมุดโรงเรียนให้มีความทันสมัยทั้งด้านเทคโนโลยีและทรัพยากรสารสนเทศ อาจพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนห้องสมุดชุมชนเป็นห้องสมุดในเครือข่ายของสำนักหอสมุด

5. ในฐานะที่เป็นแหล่งสารสนเทศควรมีโครงการรณรงค์ส่งเสริมให้คนไทยอ่านหนังสือให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำนักหอสมุดควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย วิทยุชุมชน ศึกษาแนวทางพัฒนาการอ่าน การรู้ การบริการสารสนเทศให้ชุมชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร ได้รับประโยชน์จากองค์การบริการมากขึ้น

2. การวิจัยนี้พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการอ่าน โดยมีแนวโน้มจะเข้าถึงสารสนเทศผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากกว่าจะเข้าห้องสมุด จึงควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี

บรรณานุกรม

- “นายกฯ เปิดโครงการ ร.ร. ดีประจำตำบลต้นแบบ,” (2553, 6 พฤศจิกายน). คมชัดลึก. หน้า 13.
- ทิพย์พาพร มหาสินไพศาล. (2556). “การรับรู้และความต้องการข่าวสารการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558,” BU ACADEMIC REVIEW. 12(1), 76-81.
- ธนศ กองประเสริฐ. (2555). กรุงเทพฯ : เมืองหลวงหนังสือของโลกปี 2013. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2555, จาก http://www.thaiworld.org/th/thailand_monitor/answer.php?question_id=1172
- พรทิพย์ ชาตะรัตน์. (2544). การศึกษานิัยการอ่านในรูปแบบของการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในภาคใต้. สงขลา : ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนภาคใต้ จังหวัดสงขลา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก, หน้า 4,9.
- วรัญญา ภัทรสุข. (2545). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. (2542). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. (พิมพ์ครั้งที่ 4.)

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2548). การสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ.

2548. กรุงเทพฯ : สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม.

Zickuhr, K., Rainie, L. and Purcell, K. (2013). Library services in the digital age.

Retrieved March 22, 2013, from <http://libraries.pewinternet.org/>